

- 5) Brede over Lænden.
- 6) Store og bugtede Melkeaarer.
- 7) Fiin Hals og Hoved, aldeles uligt Tyrens Form.
- 8) Lange Patter, som ei ere haardmelkede.
- 9) Et Halebenet naaer neden for Haseledet.
- 10) Sort Mule.
- 11) Roligt Temperament.
- 12) Endelig 9 Lænder.

Da den aarlige Indtægt af Malkeqvæget i Danmark beløber sig til Millioner, og Racens Forædling uomtvistelig beroer paa rigtigt Valg af Individuer til Tillægs-Dyr, meddeles foranstaaende til andres Undersøgelse og nærmere Bekræftelse.

Hofmanskave, d. 13de November 1832.

Hofman (Bang).

Ønske om Høveriets Formindskelse eller Forandring.

At Landvæsenet her i Riget i de senere Decennier er gaaet fremad med raske Skridt, er Enhver der har lagt Mærke dertil bekjendt. — Mange vare de Hindringer, der stode dets Fremskriden i Veien, mange ere med Held, tildeels ved Regjeringens vise Bestræbelser, enten bortryddede eller dog formindskede. Blandt de flere Anordninger, som især bidroge

hertil, kan man vel med Rette udpege dem, der i sin Tid udkom om Hoveriets næiere Bestemmelse, hvorved Godseierens og Hoveriebondens gjensidige Rettigheder og Forpligtelser bestemtes, og hvorved da fremkom de for største Delen endnu gjældende Hoverieforeninger.

Hoveriet er siden den Tid, til Held for Staten, paa mange Steder ophørt; men er, desstoværre, endnu eksisterende paa flere Steder, og vil vel neppe, saalænge den nærværende, vist meget mangelfulde, Fæsteindretning vedbliver, ganske ophøre; med mindre Regjeringen ved et Magtsprog ophæver den, hvad dog, som et Indgreb i Eiendomsretten, neppe vil skee.

Uagtet jeg, som meldt, har regnet de Anordninger, der i sin Tid næiere bestemte de Hoveriebønderes og de Hoveriegjørendes gjensidige Rettigheder og Forpligtelser mod hinanden, og som frembragte de for største Delen endnu gjældende Hoverieforeninger, blandt dem, som især bidroge til at lette Landvæsenets Fremskriden her i Danmark, hvilket de vissefælig gjorde, da de vare passende efter det Punkt, hvorpaa Agriculturen den Tid stod, — saa maa vist enhver kjender nu, circa 40 Aar senere, ansee disse, den Gang passende, Hoverieforeninger for aldeles uhensigtsmæssige, og som oftest for en Modstand for en bedre, og efter Tidens Krav mere passende Drifts Indførelse paa de større Gaarde, hvor Hoveriet endnu saa ofte findes.

At faae raadet Bod herpaa vilde vist være til stort Gavn for Staten; men hvorledes en Forandring, der svarede til Hensigten, bedst kunde skee, uden at fornærme enten Hovreeieren eller den Hovreeiegjørende, og saaledes, at ikke en Forandring igjen om nogle Aar gjordes fornøden, er vel vanskeligt at udfinde, saaledes at begge Parter vilde være tilfredse dermed; dog vover jeg efterstaaende at yttre min Mening derom.

Ligesaa lidet som Hovriet maatte formeres, og den Hovreeiegjørende derved fornærmes, ligesaa lidet bør Hovreeieierens Ret betages ham, og jeg troer at saadant vilde ved Hovrieforandring lettest skee, naar det blev bestemt, at den Hovreeiegjørende ikke skulde paalægges flere Pløie:Spand eller Gangdage end han allerede er pligtig at gjøre; men at Hovreeieieren fik en mere udstrakt Raadighed herover, saaledes at naar han ikke forlanger flere Dage af ethvert Slags, end han allerede efter Hovrieforeningen er berettiget til, han da skulde have Lov til at anvende dem hvortil han vilde, uden dog at kunne forandre en Ægt til en Spanddag, eller en Pløie: dag til Spanddage ic., og naturligviis med den Forpligtelse kun at maatte bruge dem til Gaardens Pløidrift.

For ikke at gjøre Hovriet strængere end det allerede er, burde bestemmes hvormange Spand: dage der maattes affordres en Gaard hver Uge. — Med Hensyn til Pløiningen, da burde det efter min

Formening aldrig være bestemt naar samme skulde gøres, og endskjøndt intet Hoverie maatte gaae over fra det ene Aar til det andet, vilde jeg dog, at det Arbeide, som udfordres til Baarsædens Vægning, heri skulde gjøre en Undtagelse, da Naturbegivenheder saa ofte gjøre det nødvendigt, først at lægge en stor, ja ofte den største Deel efter Maidag; dog kunde ogsaa denne Undtagelse falde bort, naar Hoverieaaret gik fra Nytaar til Nytaar, istedetfor som nu fra Mai til Mai. I de fleste Hoverieforeninger er Dagsarbeidet eller Læset, som ved en Vegt bør paatages, bestemt efter Tabellerne i Frdn. 20 Febr. 1771, en Tid da Avlsredskaberne vare langt usfuldkommere end nu, og da Bonden i Almindelighed pløiede med 6 ja 8 Heste, istedetfor nu som oftest med 2 eller 3. Disse Bestemmelser burde forandres, og efter Omstændighederne mere Arbeide og større Læs bestemmes til et Dagsværk; dog burde naturligviis, hvad herved vandtes i Tid komme den Hoveriegjørende til Fordeel, saaledes, at hvor der nu f. Ex. paatages som Læs 3 Edr. Rug eller Byg, der er almindeligt, burde paatages 5 Edr., men at der da gjordes færre Vægter, saaledes at f. Ex. den Bonde, der nu i 9 Læs fører 27 Edr. ud, da førte 30 Edr. i 6 Læs; hvormed baade Hoverieeieren og Bonden vare tjente. Da det ofte er Tilfældet, at den Hoveriegjørende er pligtig at tage Retourlæs, naar han gjør Kjøbstedægter med

Korn eller Fedevarer, saa bør ogsaa herpaa tages Hensyn ved at forringe Egternes Antal.

Denne Maade at forandre Høveriet paa, er efter min individuelle Mening den rigtigste, den, hvorved mindst Fornærmelse skeer, og endelig den, der mindst vil blive Landvæsenets Fremskriden til Hinder, og som under enhver Forandring af en Gaards Drift vil være anvendelig.

Paa en anden Maade vil Høveriet kunne forandres enten efter mindelig Forening eller ved en Commissiøns Kjendelse; men enhver saadan Bestemmelse vilde, skjøndt passende for Diebliffet, ved enhver betydelig Forandring vorde upassende. Imidlertid var det vist ønskeligt, om der ved Commissioner blev søgt at frembringe mindelige Foreninger, enten om hele Høveriets Afkaffelse, eller i det mindste for en Deel, saaledes at det tidspildende Gangdagshoverie saavidt mueligt kunde ophøre.

Jeg har været at fremsætte disse mine Tanker offentligt, i det Haab, at den Sag her omhandles, maa blive drøftet af dueligere og kyndigere Mænd, og at saadant maa skee offentligt, for at Regjeringens Opmærksomhed kunde henvendes paa denne for Staten saa vigtige Gjenstand; og de Baand, som nu ved Høveriet forhindre en bedre Drifts Indførelse paa saa mange af Landets større Gaarde, kunne blive løste.

København i Februar 1833.

